

ÜNİVERSİTELER YAYIN YÖNETMELİĞİ

(Resmi Gazete Tarihi: 03.02.1984 Resmi Gazete Sayısı: 18301)

Madde 1- Üniversiteler ile bunlara bağlı birimlerde yapılacak (ders aracı olarak kullanılan kitaplar ve teksirlerle yardımcı ders kitapları ile ilgili) yayınlar, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca hazırlanan bu yönetmeliğe tabidir. Bunların dışındaki yayınlarla ilgili esaslar Üniversitelerarası Kurulca tespit edilir.

Madde 2- Her üniversitede bir rektör yardımcısının başkanlığında üniversite yönetim kurulunun kendi üyeleri arasından belirleyeceği iki öğretim üyesinden oluşan bir yayın komisyonu oluşturulur.

Yayın komisyonu üniversite senatosunca saptanan esaslara göre yayınlar açısından gerekli planlamaları yapar, her türlü kararı alır ve uygulamaları izler. Komisyon kararları üniversite yönetim kurulunun onayı ile kesinleşir.

Madde 3- Yayın komisyonu, basılmağa hazır olarak gelen eserleri inceleyerek:

a) Nitelik ve eğitim – öğretim ihtiyaçları açısından yayıma uygun olup olmadığı,

b) 1. maddedeki kategorilerden hangisine girdiği,

c) Basılma sırası, baskı adedi, maliyet ve satış fiyatları ve ödenecek telif hakları, konularında karar verir.

Yayın komisyonu, çalışmaları açısından öğretim elemanları ile idari personelin hizmetlerinden yararlanır ve gerektiğinde, meslek gruplarına göre geçici alt komiteler kurabilir.

Madde 4- Başka üniversitelerdeki veya üniversite dışındaki kişiler tarafından hazırlanmış ders kitabı niteliğindeki telif veya tercüme eserlerin üniversitelerce basılması mümkündür. Bunun için yazarın, bu yönetmelik koşullarına uygun olarak eserinin basılmasını kabul ettiğine ilişkin yazılı beyanı ve eserin konusu ile ilgili dersin verildiği bölümün görüşü göz önünde bulundurularak yayın komisyonunun kararı gereklidir.

Madde 5- Çeviri yayınlar için çevirenin yazardan ve yayın hakkına sahip kişi veya kurumdan yazılı yayım izni alması şarttır. Bu iş için gerekli ücretin üniversite bütçesinden ödenmesine yayın komisyonu karar verir.

Madde 6- Yayınlanacak eserlerin bilim ve dil bakımından sorumluluğu yazarlara aittir. Eserler, yazarların eserlerinin bu yönetmeliğin koşullarına uygun olarak basılmasını kabul ettiklerine ilişkin yazılı beyanları ile birlikte Rektörlük, Dekanlık, Yüksekokul ve Enstitü Müdürlüklerine teslim edilir. Öğretim görevlileri, okutmanlar ile öğretim yardımcılarının tek başlarına hazırladıkları eserler çalıştıkları bölümün görüşü ile birlikte sunulur.

Madde 7- Yayınların birinci baskıları için aşağıdaki tabloya göre gösterge rakamları ile her yıl Bütçe Kanunu ile belirlenen Devlet Memurları aylık katsayısının itibari sayfa adedi ile çarpılması sonucu bulunacak rapor üzerinden telif hakkı olarak ödemede bulunulur.

		Telif	Tercüme
1	Ders Kitabı ve Teksirler	175	125
2	Yardımcı Ders Kitaplar	125	100
3	Teksirler	50	40

(25.07.1987/19528 Tarihli Resmi Gazete ile gösterge sayıları değiştirilmiş ve “3. Teksirler” eklenmiştir. 01.08.1995 / 22361 tarihli Resmi Gazete ile ise gösterge sayıları yeniden değiştirilmiştir)

Bunlar yabancı dillerden herhangi birisi ile yazılmış ise bu puanlara ikişer puan ilave edilir. Ders kitapları ve teksirlerin sayfa adedi, müfredat programı ve dersin haftalık saat sayısı ile orantılı bir biçimde saptanır. Bu gibi kitap ve teksirlerin bir sömestrde bir saatlik karşılığı 240 sayfa olarak kabul edilir ve 240 sayfadan az olan eserlerde gerçek itibari sayfaya göre, fazla olan eserde sadece 240 sayfaya göre ödeme yapılır.

Basım halinde eserlerin tüm düzeltme işleri, yayın komisyonunca aksine karar verilmedikçe, yazar ya da çevirici tarafından yapılır.

Eserlerin Maliyet Hesabı

Madde 8- Kitabın maliyeti, telif hakkı, klişe, kağıt, baskı, cilt vb.. masraflardan oluşur. Bulunan toplam miktarın baskı adedine bölünmesi ile bir kitabın maliyeti bulunmuş olur.

Telif Hakkı Hesaplanması

Madde 9- Eserler için yazar hakkı (telif) olarak verilecek ücretin tespitinde itibari sayfa esas tutulur ve ücret eserin baskı miktarına göre hesap edilir. 200 kelimelik metin bir itibari sayfa sayılır. Eserin itibari sayfa sayısının tespiti şu şekilde yapılır:

a) Önce eserin çeşitli yerlerinden metinle tam olarak dolu 10 sayfa seçilerek kelimeleri sayılır ve toplanır. Bu toplam 10’a bölünerek eserin dolu bir sayfasında ortalama kaç kelime bulunduğu tespit edilir.

b) Sonra eserin tamamındaki metinle dolu sayfalar sayılır.

Yarım ve yarımından fazla sayfalar tam sayfa kabul edilir. Yarımından az olan sayfalar hesaba katılmaz. Bibliyografya, fihrist, önsöz ve benzeri sayfaların yazarın fikri çalışmasının sonucu olduğu, yayın kurullarınca tespit edildiği takdirde telif ücreti ödenir.

c) Bundan sonra (a) fıkrasına göre bir sayfada bulunan ortalama kelime sayısı ile, (b) fıkrasına göre bulunan dolu sayfa sayısı çarpılarak, eserin metinle dolu sayfalarının kelime sayısı bulunur.

d) Daha sonra orijinal fotoğraf, harita, grafik tablo, çizelge ve şekillerin basıldıktan sonraki yüzölçümlerinin santimetrekaresinde 2 kelime, resim ve motiflerde 4 kelime bulunduğu varsayılarak, eserin bu kısımlarına düşen kelime sayısı hesaplanır.

Çeviri eserlerde ve iktisaplarda bu fıkra uygulanmaz.

e) Sonunda metinle dolu sayfaların ve diğer kısımların (c) ve (d) fıkralarına göre bulunan eserin toplam kelime sayısı 200’e bölünerek, eserin itibari sayfa sayısı belirlenmiş olur. Telif ücreti, eserin basım onayının alındığı tarihteki memur maaş katsayısına göre hesaplanır. Telif haklarının 1/2’sine kadarı peşin olarak ödenebilir. Geri kalan miktar eserlerin baskı işi tamamlandıktan sonra verilir. Gerekli durumlarda ödemeler belirlenecek bir plana göre yapılabilir. 7. maddedeki her itibari sayfa için verilen telif hakkı eserin 5000 ve 5000’den aşağı baskıları karşılığıdır. 5000 baskıdan fazla basılacak eserler için telif ücreti itibari sayfa başına % 20 fazlasıyla ödenir.

Yazar adına veya başka bir nedenle fazladan bir miktar basılmaz, bastırılmaz.

Madde 10- Basılacak eserler için yazar ya da çevirici ile ilgili kuruluş arasında eserlerin baskı ve yayın hakkının ilgili kuruluşa devredildiğine, basım işlerinin bu yönetmelik hükümleri gereğince yapılmasının kabul edildiğine ilişkin sözleşme düzenlenir ve imza edilir. Bu baskıyı

kapsayan baskı sayılarının bitmesi halinde aynen ya da değiştirilerek yapılacak sonraki baskılar için ilgili kuruluşlarla yazar ya da çeviriciler arasında bu yönetmelik hükümlerine uygun olarak yeniden anlaşma yapılması gereklidir. Aksi halde yazar ya da çevirici, eserin sonraki baskılarının tüm haklarına sahiptir. Birinci baskıdan sonraki baskılarda telif hakkı, 7. maddedeki rakamların 3/5'i olarak ödenir. Birinci baskıyı izleyen veya daha sonraki baskılarda yeni eklenmiş kısımlar için birinci baskı baremi uygulanır.

Eserin ilk baskısı 5000 adetten aşağı olduğu takdirde, izleyen baskılara 5000 adedi dolduruncaya kadar telif hakkı ödenmez.

Kitapların Satış Bedeli

Madde 11- Yayınların satış bedeli, 17. Maddedeki hükümler saklı kalmak üzere, 8. Maddedeki gibi hesaplanan maliyet bedeline % 20 eklenerek bulunur. Bu saptamada 1000 kuruşun altındaki kesirler atılır. 1000 kuruşun üstündeki kesirler 20 liraya tamamlanır.

Madde 12- Kitap ve teksirler için kabul edilecek eserlerin hazırlanmış, sunuş şekli ve eserleri ile yine şekle dayanan baskı esaslarını Yayın Komisyonu belirler. Yazarlar eserlerin üniversite veya bağlı kuruluşlarınca basılmasını kabul ettikleri takdirde bu esaslara uymak zorundadırlar.

Madde 13- Kitap ve teksir şeklinde bastırılan yayınlardan 50 adedi yazara ücretsiz olarak verilir.

Madde 14- Üniversiteler yayınladıkları her türlü yayından;

- a) Yükseköğretim Kurulu'na 2 adet,
- b) Birimin bağlı olduğu üniversite kütüphanesine 5 adet,
- c) Tüm üniversitelerdeki konu ile ilgili öğretim elemanlarına birer adet,
- d) Türkiye içinde aynı konuda öğretim yapan kuruluş kitaplıklarına ikişer adet,
- e) Atatürkçü düşünce ve Türkiye Cumhuriyetinin temel ilkeleri ile ilgili yayınlardan üniversite yönetim kurullarınca karar verilen kişi ve kuruluşlara birer adet,
- f) Aynı konuda öğretim yapan Türk Cumhuriyetlerindeki yükseköğretim kuruluşlarının kütüphanelerine birer adet verilir.

Bu sayılar ve diğer kanun hükümleri gereğince ücretsiz olarak dağıtılacak eser sayıları kararlaştırılan baskı sayısı dışında kabul edilir.

Madde 15- Üniversite ve bağlı kuruluşlar, ders niteliğindeki kitap ve teksirleri özellikle, diğer yayınlarını da olanakları ölçüsünde kendi matbaalarında bastırırlar.

Madde 16- Üniversite ya da bağlı kuruluşlar, yayınlarını, kuracakları satış yerlerinde öğrencilere satabilirler.

Ders kitaplarının kapaklarına, bu yönetmelikte belirtilen yöntemle göre belirlenmiş bulunan fiyatın yazılmış olması gereklidir.

Üniversiteler yayınlarını kitap satışı yapan kuruluşlara Yayın Komisyonunca saptanacak indirimle ve maliyetinin altında olmayacak bir fiyatla satabilirler.

Sağlanacak Hasılat

a) Bünyesinde basım ve yayın işleri ile ilgili döner sermaye işletmesi bulunmayan üniversitelerde ve bunlara bağlı kuruluş ve birimlerin üniversite bütçesinin “çeşitli gelirlerine” kaydedilmek üzere en çok bir ay içinde üniversite saymanlık veznesine yatırılır.

b) Basım ve yayın işleri ile ilgili döner sermaye işletmeleri olan üniversitelerde ve bunlara bağlı kuruluş ve birimlerde gideri döner sermayeden yapılmış olmak koşulu ile döner sermaye işletmelerine gelir kaydedilir.

Madde 17- Üniversite ve bağlı kuruluşların kendi malı olan ders kitabı ve teksirlerini öğrencilere satış bedeli üzerinden en az % 20 indirimli olarak ve aradan 5 yıl geçtiği halde satılmamış kitap veya diğer yayınları uygun görülecek bir indirimle hatta gerektiğinde ücretsiz olarak ilgililere dağıtımına Yayın Komisyonu yetkilidir.

Madde 18- Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Hizmetleri Yayın ve Uygulama Yönetmeliği hariç, bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce üniversitelerce yayınlanmış yayın yönetmelikleri ve bunların ekleri ile 03.07.1983 tarih ve 18096 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Üniversiteler Yayın Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- Eski yönetmeliklerin yürürlükte olduğu dönemlerde ilgili yayın komisyonlarınca karara bağlanmış ve henüz yayını bitirilememiş işler, ilgili yönetmeliklerin hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Geçici Madde 2- Yükseköğretim Kurulu tarafından kurulmakta olan matbaa faaliyete geçtiğinde, bu matbaa ile ilgili esaslar ayrıca düzenlenir.

Madde 19- Maliye Bakanlığı ile Sayıştay görüşleri alınan bu Yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 20- Bu Yönetmelik hükümlerini, Üniversite Rektörleri yürütür.